

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

KLASA 18 (2)

INDUSTRISKE SVOJINE

IZDAN 1. FEBRUARA 1929.

PATENTNI SPIS BR. 5500.

Eisenwerk Gesellschaft Maximilianshütte, Rosenberg, Nemačka.

Postupak za kvalitativno poboljšanje glave željezničkih šina.

Prijava od 8. juna 1927.

Važi od 1. decembra 1927.

Traženo pravo prvenstva od 21. oktobra 1926. (Nemačka).

Težnja za povećavanjem efektivnosti i ekonomičnosti željezničkog saobraćaja bila je povod za sve veće brzine i sve veće pritiske lokomotivskih i vagonskih točkova. Istim tempom se nije razvijala i željeznička pruga, i posledica toga je jako abanje šina, da one vrlo malo traju naročito na linijama za velikim krivinama i velikim padovima. Sviše veliko abanje šina može se otkloniti pojačanjem profila šine ili pak, naročito, upotrebom specijalnog čelika jake čvrstoće protiv abanja.

Dosadanji opiti za dobijanje tvrdjeg čelika od 80 i više kg/qmm čvrstoće protiv abanja nisu dali zadovoljavajući rezultat, jer je utvrđeno, da su čvrstoća protiv abanja i čvrstoća protiv kidanja bitno različite stvari. Upotreba tvrdog šinskog čelika, kakav odgovara toj čvrstoći, unosi opasnosti u željeznički saobraćaj, jer tvrdi čelik nema dovoljnu gipkost, pa se ni propisano savijanje pri udarnom opitu ne može postići ili se pak jedva postiže.

Sad je pronađeno, da se čvrstoća abanja šina može povećati do izvesne mere koja odgovara sadanjim zahtevima, ako se čelik po spoljnem delu glave šine — koji je deo najviše naprezan za vreme vožnje — preobradi u martenzitsku strukturu. Ova struktura ima neobično veliku otpornost protiv naprezanja šine u saobraćaju, tako da šine, čija je spoljna zona glave preobraćena u martencit, moraju imati nesravnjivo duži život nego dosadanje šine, što su pokazali i sistematički opiti. Ovde

je važno, i po pronalasku izvodljivo, da se samo spoljna zona glave šine preobraća u martenzit, te šina time zadizava svoju gipkost, što je od velike važnosti za saobraćaj.

Preobraćanje spoljne zone glave šine u martenzit mogućno je time, što se na dužinu sečeni topli delovi šine silno hlađe potapanjem glave u hladnu vodu upotrebljujući podesnu napravu, koja sprečava krivljenje. Ovo potapanje se mora vršiti dotele, dok glava šine ne dobije crni izgled, i da ona opet po vadjenju iz vode ne postane crvena. Po vadjenju se glava popravlja toplotom iz nožice i srca šine, koji nisu hladjeni.

Konstatovano je da temperatura glave po hladjenju ne sme preći preko 450°C , da bi se dobio dobar rezultat.

Vreme potapanja zavisi od sastava čelika. Ako se radi sa čelikom od 0.4 — 0.45% ugljenika, vreme potapanja varira izmedju $1\frac{1}{4}$ i $\frac{3}{4}$ minute, pri čem manje vreme odgovara većoj sadžini ugljenika.

Opiti su pokazali, da je čvrstoća abanja po novom postupku poboljšanih šina (glave istih) više od deset puta veća od šina načinjenih od istog materijala ali ne poboljšanih.

Patentni zahtevi:

- Postupak za popravljanje (poboljšanje) željezničkih šina na voznim površinama u cilju postizanja većeg otpora protiv abanja, naznačen time, što se kao za

valjanje ugrejane šine glavom potapaju u vodi dotle i hладе, да температура главе по вадњенju из воде не прелази 450°C .

2. Oblik izvodjenja postupka po zahtevu 1, naznačen time, što vreme potapanja radi hladjenja glave pada sa

prirastom procenata ugljenika u šini.
3. Oblik izvodjenja postupka po zahtevu 1 i 3, naznačen time, što vreme potapanja pri sadržini ugljenika od 0.40 — 0.45% u šini leži izmedju $1\frac{1}{4}$ i $1\frac{3}{4}$ minute.